

NARODNA BANKA SRBIJE

PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM FINANSIJSKOM TRŽIŠTU

5–9. jun 2023.

Sektor za monetarne i devizne operacije

Odeljenje za devizne rezerve

Odeljenje za operacije na otvorenom tržištu

Kurs EUR/USD

U izveštajnom periodu evro je ojačao za 0,35% prema američkom dolaru. Kurs EUR/USD kretao se u rasponu od 1,0667 do 1,0787 (tokom perioda trgovanja) odnosno od 1,0688 do 1,0785 (vrednost na kraju dana, Bloomberg Composite London).

U prvoj polovini nedelje, kurs EUR/USD kretao se oko nivoa na kom je završio prethodnu nedelju, uz manje dnevne oscilacije usled reakcija investitora na objavljene ekonomske pokazatelje.

U ponedeljak su objavljeni finalni podaci o kompozitnom PMI indeksu za zonu evra za maj, koji je revidiran sa 53,3 na 52,8, dok je komponenta koja se odnosi na usluge revidirana sa 55,9 na 55,1. Kompozitni PMI indeks za Nemačku za maj smanjen je sa 54,3 na 53,9, dok je komponenta usluga smanjena sa 57,8 na 57,2. S druge strane, finalni podatak o kompozitnom PMI indeksu za SAD za maj smanjen je sa 54,5 na 54,3, dok je komponenta uslužnog sektora smanjena sa 55,1 na 54,9. Pored toga, objavljeni su podaci za ISM indeks sektora usluga za SAD za maj, koji ukazuje na manji rast, 50,3, i bio je slabiji od očekivanja (52,4) i podatka iz aprila (51,9) usled usporavanja kod svih komponenata ovog pokazatelja.

U utorak su objavljeni podaci o industrijskim porudžbinama u Nemačkoj za april, koje su smanjene za 0,4%, nakon pada od 10,9% u prethodnom mesecu, dok se očekivao rast od 2,8%. U odnosu na isti mesec prošle godine porudžbine su niže za 9,9%, dok se očekivao nešto manji pad, od 8,4%, nakon -11,0% u martu. Podaci za maloprodaju u zoni evra za april takođe su objavljeni u utorak i na mesečnom nivou nisu zabeležene promene (očekivan rast od 0,2%), dok je na godišnjem nivou iskazan pad od 2,6%, koji je bio manji od očekivanja (-3,0%) i podatka iz marta (-3,3%).

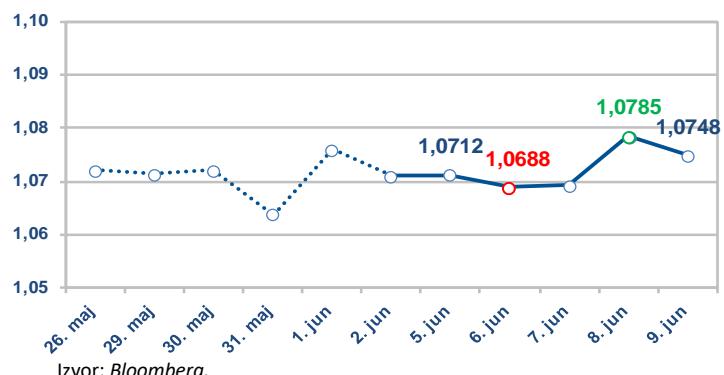
U izveštajnom periodu evro je ojačao prema dolaru za 0,35%.

U sredu su objavljeni podaci o industrijskoj proizvodnji u Nemačkoj za april, koji su pokazali da se proizvodnja povećala za 0,3% u odnosu na prethodni mesec (očekivano 0,6%, prethodno -2,1%), dok se na godišnjem nivou povećala za 1,6% (očekivano 1,5%, prethodno 2,3%).

U četvrtak su objavljeni finalni podaci za prvo tromesečje o stopi rasta BDP-a za zonu evra, koji su pokazali da je zabeležen pad aktivnosti od 0,1% (očekivano 0,0%). Na godišnjem nivou zabeležen je rast BDP-a od 1,0%, ispod očekivana 1,2%. Međutim, kurs EUR/USD tokom dana dostigao je dvonedeljni maksimum, jer je **dolar oslabio prema evru**, nakon objave podatka sa američkog tržišta rada, koji su pojačali očekivanja da će FED na sledećem sastanku pauzirati s podizanjem kamatnih stopa. Broj novih prijava u slučaju nezaposlenosti u SAD tokom nedelje koja se završila 3. juna povećao se za 28 hiljada u odnosu na prethodnu nedelju, odnosno povećan je na 261 hiljadu, što predstavlja najviši nivo od oktobra 2021. godine (očekivano 235 hiljada, prethodno 233 hiljada). Kurs EUR/USD je četvrtak završio na nivou od 1,0785 dolara za evro, što ujedno predstavlja najvišu vrednost u toku posmatranog perioda.

1.6

Kurs EUR/USD tokom izveštajnog perioda

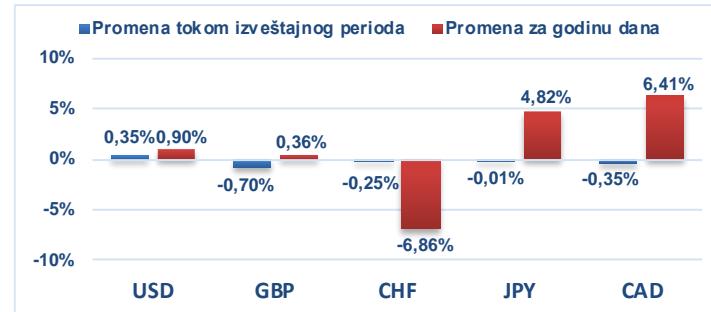
1.7

Kurs EUR/USD u poslednjoj godini dana

1.8

Promena vrednosti evra u odnosu na odabrane valute

Izvor: Bloomberg.

U petak je, tokom **prve polovine dana**, vrednost **valutnog para nastavila da se kreće oko dvonedeljnog maksimuma**. Američki dolar je **krajem dana blago ojačao i nadoknadio deo gubitaka**, jer se fokus investitora preusmerio na narednu nedelju i objavu podataka o inflaciji u SAD, odnosno sastanak FED-a i naznake o budućem kretanju monetarne politike.

Kurs EUR/USD je izveštajni period završio na nivou od 1,0748 američkih dolara za evro.

Državne obveznice Nemačke

Tokom izveštajnog perioda prinosi nemačkih državnih obveznica povećani su duž cele krive prinosa. Prinos nemačke dvogodišnje obveznice povećan je za 11,2 b.p., na 2,91%, a prinos desetogodišnje obveznice za 6,4 b.p., na 2,38%.

Rast prinosa tokom perioda najvećim delom bio je posledica rasta očekivanja daljeg povećanja kamatnih stopa ECB-a usled visoke inflacije.

BDP zone evra, prema finalnim podacima, smanjen je za 0,1% u prvom tromesečju 2023., nakon pada ekonomskog aktivnosti od 0,1% i u poslednjem tromesečju prethodne godine, čime se zona evra našla u blagoj tehničkoj recesiji. Toplja zima, pad cena energenata nakon snažnog rasta početkom rata u Ukrajini, ponovno otvaranje Kine i snažne stimulativne fiskalne mere glavni su faktori koji su uticali na to da ekonomija zone evra ne zabeleži veći pad. Iako se očekuje rast BDP-a u drugom tromesečju, on će biti slab, dok se efekti znatnog povećanja kamatnih stopa centralnih banaka i pada globalne tražnje tek očekuju.

U izveštaju koji je objavila ECB inflaciona očekivanja potrošača smanjena su u odnosu na prethodni izveštaj. Očekivanja inflacije za narednih 12 meseci smanjena su na 4,1% sa 5,0%, dok su očekivanja inflacije za naredne tri godine smanjena na 2,5%, sa 2,9%.

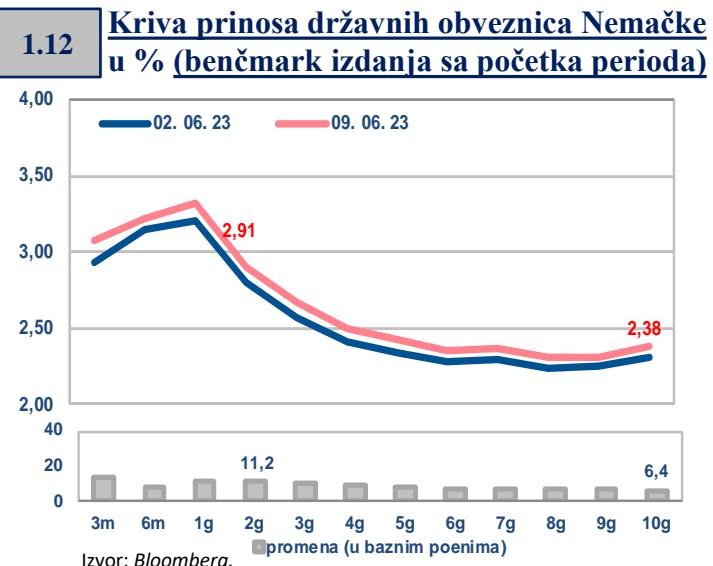
Zona evra je ušla u tehničku recesiju – pad stope BDP-a od 0,1% u T1 2023. nakon -0,1% u T4 2022.

Industrijske porudžbine u Nemačkoj u aprilu su smanjene za 0,4%, nakon pada od 10,9% u prethodnom mesecu (revidirano sa -10,7%), dok se očekivao rast od 2,8%. U odnosu na isti mesec prošle godine porudžbine su niže za 9,9% (očekivano -8,4%, prethodno revidirano sa -11,0% na -11,2%). Delimično, ovaj pad je posledica veoma nestabilnih porudžbina u sektoru „ostala vozila“ (avioni, železnica, vojna vozila itd.). Kada isključimo ovu volatilnu kategoriju, zabeležen je rast industrijskih dobara za 1,2%. Postoji opadajući trend već neko vreme i dok će proizvodnja u Nemačkoj biti podržana još nekoliko meseci usled porudžbina koje su ostale neispunjene tokom pandemije, u drugom delu godine očekuje se znatan pad nemačke privrede. Ovaj pad u porudžbinama delom je posledica globalnog povećanja kamatnih stopa od strane centralnih banaka.

Industrijska proizvodnja u Nemačkoj u aprilu je povećana za 0,3%, manje od očekivanja (0,6%), nakon pada od 2,1% u prethodnom mesecu (revidirano sa -3,4%). U odnosu na isti mesec prošle godine proizvodnja je viša za 1,6% (očekivano 1,5%, prethodno revidirano sa 1,8% na 2,3%). Najveći rast proizvodnje zabeležen je u građevinskom sektoru (2,0%).

Maloprodaja u zoni evra u aprilu je ostala nepromenjena u odnosu na prethodni mesec, dok se očekivao rast od 0,2%, nakon pada od 0,4% u martu (revidirano sa 1,2%). U odnosu na isti mesec prethodne godine maloprodaja je smanjena za 2,6%, manje od očekivanja (-3,0%), nakon što je u martu bila niža za -3,3% (revidirano sa -3,8%) na godišnjem nivou.

1.12

1.13

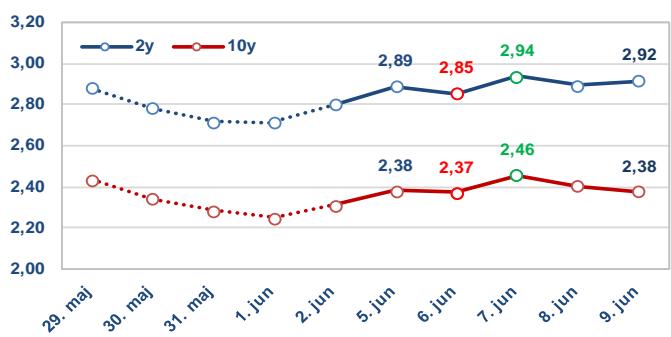
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zone evra

Indikator	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
BDP, zona evra, finalno, T/T	1T	0,0%	-0,1%	-0,1%
Industrijske porudžbine, Nemačka, M/M	April	2,8%	-0,4%	-10,9%
Industrijska proizvodnja, Nemačka, M/M	April	0,6%	0,3%	-2,1%

Izvor: Bloomberg.

1.14

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica Nemačke, u %

III Kretanja na tržištima zlata i nafte

Zlato

3.1

Zlato (dnevni podaci, USD po unci)

Tokom izveštajnog perioda cena zlata je povećana za 0,46% i kretala se u rasponu od 1.942,28 do 1.966,37 američkih dolara po finoj unci zlata (vrednost na kraju dana, Bloomberg Composite London).

Na rast cene zlata uticali su: zabrinutost oko globalnog rasta; vest da je Svetska banka smanjila svoju prognozu stopu rasta svetskog BDP-a za 2024., nazavši situaciju neizvesnom; nakon usvajanja Zakona o granici zaduživanja u SAD, fokus tržišta je ostao na podacima o inflaciji, uz očekivanja da bi FED mogao pauzirati povećanje kamatnih stopa; objavljinje pojedinih ekonomskih pokazatelja s tržišta usluga koji ukazuju na slabosti privrede SAD podstaklo je spekulacije da bi FED mogao pauzirati svoj ciklus povećanja nivoa kamatnih stopa, kao i pad vrednosti američkog dolara.

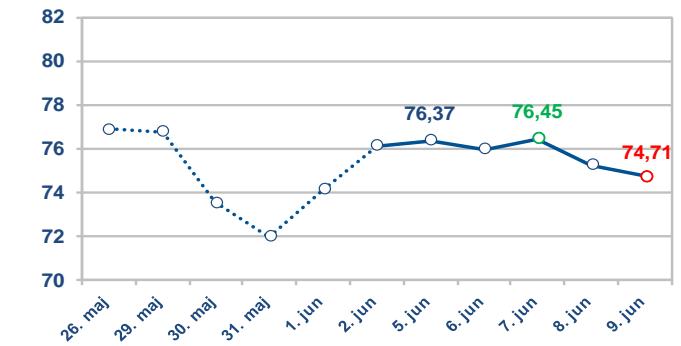
Cena zlata je porasla za 0,46% i na kraju izveštajnog perioda iznosila je 1.961,32 USD/Oz.

Na ograničenje daljeg rasta cene zlata uticali su: očekivanje potencijalnog poboljšanja geopolitičkih odnosa, nakon najave da će državni sekretar SAD Antoni Blinken imati razgovore s najvišim zvaničnicima u Kini u narednim nedeljama; carinski podaci Kine o padu uvoza bakra u maju; izjava bivšeg potpredsednika FED-a Ričarda Klaride da će FED verovatno ponovo povećati stope u ovom ciklusu, uz malu verovatnoću da će ih smanjiti do sledeće godine.

Nafta

3.2

Cena nafte tipa brent (USD po barelu)

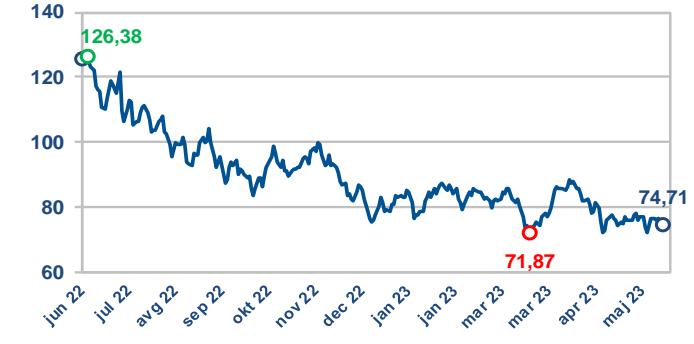

Tokom izveštajnog perioda cena nafte tipa brent smanjena je za 1,84% i kretala se u rasponu od 74,71 do 76,45 američkih dolara po barelu (vrednost na kraju dana, Bloomberg Composite London).

Na pad cene nafte uticali su: zabrinjavajući izgledi za globalnu tražnju usled visokih kamatnih stopa i rizika od globalne ekomske recesije; podaci o sporijem ekonomskom oporavku Kine; povećane isporuke nafte iz Rusije i Venecuele; prognoze Američke agencije za informacije o energetici (EIA) da bi potrošnja nafte mogla biti upola manja od 2022. zbog smanjenja upotrebe dizela, uz trenutne podatke o rastu zaliha nafte i benzina na najviši nivo od 2019.; glasine da se SAD i Iran približavaju sporazumu o izvozu iranske nafte na tržište, što je kasnije Bela kuća demantovala; povećanje broja operativnih naftnih i gasnih platformi u SAD, po podacima kompanije *Baker Hughes*.

Cena nafte je smanjena za 1,84% i na kraju posmatranog perioda iznosila je 74,71 USD/bbl.

Na ograničenje pada cene nafte uticali su: vest da će OPEC zadržati postojeća smanjenja do kraja 2024; odluka S. Arabije da smanji proizvodnju nafte za dodatni milion barela dnevno od jula; smanjena proizvodnja nafte u Kazahstanu radi daljih provera curenja cevovoda; očekivanja pojedinih analitičara da će se poremećaji u snabdevanju sirovom naftom produbiti u trećem tromesečju, što bi cenu nafte tipa brent moglo dovesti do nivoa od 100 USD/bbl do kraja godine.

Izvor: Bloomberg.